

Nu måste utbildningsnämnden och Gävle kommuns elevhälsa vakna och se behovet av att anställa logopedier!

Hur ska Gävle kommuns elevhälsa möta det ökande behovet av extra stöd inom skolan?

Språkstörning är den vanligaste funktionsnedsättningen hos barn och ungdomar. Logopedier är specialister inom tal, språk och kommunikation vilket kräver en fyraårig universitetsutbildning. Gävle kommuns elevhälsa har medvetet valt att inte satsa på att anställa logopedier, trots att över hälften av Sveriges kommuner nu har minst en logoped anställd som en naturlig del av elevhälsan.

Enligt 2018 års studie "Vi behöver öka kunskapen kring språkstörning" – en nationell kartläggning om skolors behov av stöd i arbetet med att möta elever med språkstörning" från SPSM, visas det tydligt att kunskapsnivån kring språkstörning ute i våra skolor och kommuner fortfarande är mycket begränsad. Det handlar både om ett behov av att skapa en större förståelse för språkstörning i allmänhet, men också om ett behov av kunskap kring hur lärmiljöer kan anpassas och läromedel användas i undervisningen för elever med språkstörning.

En generell språkstörning, som oftast identifieras på logopedmottagningarna inom regionen, går inte att träna bort. En språkstörning ser inte likadan ut för alla elever trots att de har samma diagnos. Det krävs inte heller en grav generell språkstörning för att skolan ska bli en språklig utmaning. Ofrånkomligen så har språket en mycket stor inverkan på alla typer av inlärningssituationer och det är givet att stort stöd i skolsituationen är en förutsättning för att eleven ska ha en möjlighet utvecklas i sitt lärande. Eleven med generell språkstörning måste få individuellt kompensatoriskt stöd och regelbunden utvärdering av det samma. Ska insatser bli relevanta måste de ges där individen befinner sig, alltså i skolan. Det är där anpassningar, alternativa och kompletterande insatser och lösningar måste göras. Arbetet sker tillsammans med den pedagogiska personalen och handlar om deras sätt att bemöta, kommunicera och stödja språket, t ex genom visuellt stöd, i mötet med eleverna.

Elevhälsan i Gävle har valt att anställa endast de yrkeskategorier de är ålagda att ha inom sin verksamhet och hänvisar till bristande ekonomi som orsak till att inte anställa logopedier. Detta trots att en brittisk genomgång av språkstimulerande insatser visar att varje krona spenderad på språkfrämjande insatser till barn med språk-, läs- och skrivsvårigheter i tidig skolålder återbetalar sig minst 14 gånger i termer av andra samhällsvinster (KPMG foundation, 2009).

Elevhälsan väljer istället den kortsiktiga lösningen att satsa pengar på att vidareutbilda annan personal inom ämnet språk och kommunikation och själva tro att kompetensnivån då blir den samma. Logopedier och övrig personal inom elevhälsan måste samarbeta och bidra med sin unika kompetens, de kan inte ersätta varandra. Logopedier inom elevhälsan handlar inte om att konkurrera ut eller ersätta specialpedagoger. Det handlar om att komplettera och höja kompetensnivån med ytterligare specialistutbildad personal för att kunna hjälpa elever med språkstörning att nå kunskapskraven. Att logopedier, vars jobb och utbildning riktar sig just mot ett så centralt område som språk, inte är en självklarhet i elevhälsan går därför inte att motivera.

Ordförande i Utbildningsnämnden hänvisar gång på gång till att nuvarande elevhälsa har den kompetens som krävs och att verksamhetschefen inom elevhälsan inte heller signalerat att någon ytterligare kompetens behövs. Problemet är att ingen lyssnar på eleverna, de som har det faktiska behovet. Det ligger i svårighetens natur att dessa barn och deras föräldrar sällan kan argumentera, förklara och tala för sin sak. När andra kommuner väljer att utveckla sin verksamhet med logopedier, efter de goda resultat många kommuner beskriver, väljer Gävle kommun att gå i rakt motsatt riktning.

Om vi inte satsar på barnen, och ger dem tidiga insatser redan i förskolan och i skolan, är det heller inte förvånande att många elever inte når kunskapsmålen. Gävle kommun hamnar även lågt i undersökningar som mäter utbildningsnivå, arbetslöshet och hälsa vilket delvis är en följd av att eleverna med språkstörning inte når målen och därför inte kan studera vidare. Detta bör inte vara en fråga om Gävle kommun har råd att anställa logopedier eller inte. Det bör vara en fråga om kommunerna kan stå för de kostsamma och välfärdsrättssärliga konsekvenser vi ser av att inte satsa mer på elevernas språkliga utveckling. Här krävs ett gemensamt viljebeslut från flera partier, nu satsar vi på kommunen och på eleverna!

Anställ logopedier i Gävle kommuns elevhälsa!